

EUROPEES PARLEMENT

2014 - 2019

Zittingsdocument

4.2.2015

B8-0100/2015

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van een verklaring van de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 123, lid 2, van het Reglement

over terrorismebestrijdingsmaatregelen
(2015/2530(RSP))

Judith Sargentini, Jan Philipp Albrecht, Eva Joly, Ulrike Lunacek, Jean Lambert
namens de Verts/ALE-Fractie

B8-0100/2015

**Resolutie van het Europees Parlement over terrorismebestrijdingsmaatregelen
(2015/2530(RSP))**

Het Europees Parlement,

- gezien het Handvest van de grondrechten, de artikelen 2, 3 en 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en de relevante artikelen van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien zijn resolutie van 14 december 2011 over het EU-beleid inzake terrorismebestrijding: belangrijkste resultaten en nieuwe uitdagingen¹,
- gezien zijn resolutie van 10 oktober 2013 over het veronderstelde vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen in Europese landen door de CIA²,
- gezien zijn resolutie van 27 februari 2014 over de situatie van de grondrechten in de Europese Unie (2012),
- gezien zijn resolutie van 12 maart 2014 over het surveillanceprogramma van de NSA in de VS, toezichthoudende instanties in verschillende lidstaten en de gevolgen voor de grondrechten van EU-burgers³,
- gezien Richtlijn 2012/29/EU van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ van de Raad,
- gezien zijn resolutie van 17 december 2014 over verlenging van de interneveiligheidsstrategie voor de EU⁴,
- gezien de mededeling van de Commissie van 27 maart 2013 over het EU-scorebord voor justitie (COM(2013)0160),
- gezien het EU-corruptiebestrijdingsverslag van de Commissie van 3 februari 2014 (COM(2014)0038),
- gezien de conclusies over terrorismebestrijding van de Raad Buitenlandse Zaken van 19 januari 2015, en in het bijzonder het besluit om de uitwisseling van informatie met partnerlanden te verbeteren en om de versterkte samenwerking met Arabische landen en landen in het gebied van de Middellandse Zee te bevorderen, waaronder middels een Memorandum of Understanding met de Arabische Liga,

¹ PB C 168 E van 14.6.2013, blz. 45.

² Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0418.

³ Aangenomen teksten, P7_TA(2014)0230.

⁴ Aangenomen teksten, P8_TA(2014)0102.

- gezien het strategisch kader en het actieplan voor mensenrechten en democratie van de EU van 25 juni 2012,
 - gezien het arrest van het Hof van Justitie van 8 april 2014 in gevoegde zaken C-293/12 en C-594/12, *Digital Rights Ireland Ltd and Seitlinger and others*, en het advies van de Juridische Dienst van het Parlement over de interpretatie van dit arrest,
 - gezien artikel 123, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat de eerbiediging van de grondrechten van essentieel belang is voor een geslaagd terrorismebestrijdingsbeleid;
 - B. overwegende dat de zware terroristische aanslagen die sinds 11 september in de EU gepleegd zijn een grote impact gehad hebben op het gevoel van veiligheid van de burgers en inwoners van de EU;
 - C. overwegende dat de EU sinds 11 september 239 terrorismebestrijdingsmaatregelen heeft genomen, in concreto: 26 actieplannen en strategiedocumenten, 25 verordeningen, 15 richtlijnen, 11 kaderbesluiten, 25 besluiten, 1 gemeenschappelijk optreden, 3 gemeenschappelijke standpunten, 4 resoluties, 111 besluiten van de Raad en 8 internationale overeenkomsten¹;
 - D. overwegende dat het bijna volledig ontbreekt aan een gedegen en stelselmatige beoordeling van de maatregelen;
 - E. overwegende dat racisme en vreemdelingenhaat, met inbegrip van antisemitisme, zigeunervijandigheid en islamofobie, de laatste tijd alarmerend zijn toegenomen;
 - F. overwegende dat er dringend behoefte is aan een uniforme juridische definitie van het begrip "profilering", uitgaande van de relevante grondrechten en normen inzake gegevensbescherming, om de onzekerheid te verkleinen over de vraag welke activiteiten verboden zijn en welke niet;
 - G. overwegende dat uit cijfers van de Europese Commissie voor de efficiëntie van justitie (CEPEJ) blijkt dat er grote verschillen bestaan voor wat betreft de investeringen die de lidstaten doen in hun strafrechtstelsels²;
1. spreekt zijn diepe medeleven uit met de slachtoffers van de recente terroristische aanslagen in Parijs en in de rest van de wereld, alsook met hun families;
 2. beklemtoont dat een essentieel onderdeel van de bestrijding van terrorisme beleid ter bescherming en ondersteuning van de slachtoffers en hun families moet zijn; dringt er derhalve bij de lidstaten op aan Richtlijn 2012/29/EU van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten correct ten uitvoer te leggen;

¹ Zie: <http://secile.eu/catalogue-eu-counter-terrorism-measures/>

² Studie naar de werking van de justitiële stelsels in de lidstaten van de EU, beschikbaar op: http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/files/cepj_study_scoreboard_2014_en.pdf

3. herhaalt zijn toegewijde aan het handhaven van de vrijheid van meningsuiting, de grondrechten, democratie, verdraagzaamheid en de rechtsstaat;
4. wijst op het belang van een alomvattende benadering bij het bestrijden van radicalisering en terrorisme, die met name inzet op het vergroten van de sociale cohesie, misdaadpreventie, een gerichte inzet van de politie en de veiligheidsdiensten op basis van verdenkingen tegen individuele personen of concrete bedreigingen, vastgesteld door mensen en niet door machines; onderstreept daarnaast dat ook de regels betreffende het verwerven en bezitten van wapens, de regels inzake de export van wapens en de regels op het gebied van de bestrijding van de illegale wapenhandel aangescherpt moeten worden; vindt het verder belangrijk dat voldoende middelen ter beschikking worden gesteld aan onderwijzers, maatschappelijk werkers, psychologen, plaatselijke politiefunctionarissen, onderzoekers, openbare aanklagers, rechters en gevangenisbewakers, en dat dus een trendbreuk wordt gerealiseerd met de situatie waarin bezuinigingsmaatregelen het weefsel van de Europese samenlevingen ernstig aantasten;
5. beklemtoont dat we de vrijheden die we met onze terrorismebestrijdingsmaatregelen juist proberen te beschermen niet moeten ondermijnen met voornamelijk symbolische repressieve maatregelen, zoals grootschalig toezicht en grenscontroles, die zullen resulteren in een Europese Unie waarin iedereen verdacht is en niemand vrij, en waarin het beginsel van het vrij verkeer wordt uitgehold; waarschuwt daarnaast voor het stigmatiserende effect van de "profilering" van mensen binnen onze samenlevingen met wie we betere betrekking tot stand proberen te brengen;
6. onderstreept dat de Europese Unie, haar lidstaten en haar partnerlanden hun strategie ter bestrijding van het internationale terrorisme moeten baseren op de regels van de rechtsstaat en op de eerbiediging van de grondrechten; onderstreept daarnaast dat het extern optreden van de Unie op het gebied van de terrorismebestrijding eerst en vooral gericht moet zijn op preventie;
7. wijst erop dat, net als bij eerdere aanslagen het geval was, ook de daders van de aanslagen in Parijs reeds bij de veiligheidsautoriteiten bekend waren en het voorwerp hadden uitgemaakt van onderzoeken en toezichtsmaatregelen; maakt zich zorgen over de mate waarin de bestaande informatie over deze personen uitgewisseld had kunnen worden door deze autoriteiten en, in voorkomend geval, met collega's uit andere lidstaten, in het kader van een doeltreffend gebruik van de EU-gegevensbanken en middels samenwerking met EU-agentschappen;
8. dringt er bij de Commissie en de Raad op aan de EU-maatregelen op het gebied van terrorismebestrijding en daaraan gerelateerde gebieden aan een gedegen beoordeling te onderwerpen, en daarbij met name te bekijken hoe ze in de lidstaten in nationale wetgeving zijn omgezet en in de praktijk ten uitvoer worden gelegd, en in welke mate de lidstaten samenwerken met de relevante EU-agentschappen, zoals Europol en Eurojust, en - middels de procedure zoals bedoeld in artikel 70 VWEU - na te gaan hoe het gesteld is met de conformiteit van deze maatregelen met de EU-verplichtingen inzake de grondrechten; vindt het erg belangrijk dat bij deze beoordeling, waarvan de resultaten in mei 2015 gelijktijdig met de Europese veiligheidsagenda gepubliceerd zou

moeten worden, ook gekeken wordt naar de externe dimensie van de EU-terrorismebestrijdingsmaatregelen;

9. vindt het essentieel dat democratisch en justitieel toezicht uitgeoefend wordt op de terrorismebestrijdingsmaatregelen; onderstreept dat maatregelen die achteraf niet noodzakelijk, niet doeltreffend en/of niet evenredig blijken, ingetrokken moeten worden, dat mensenrechtenschendingen onderzocht en gecorrigeerd moeten worden en dat nieuwe vormen van democratisch toezicht nodig zijn, stoelend op de bevoegdheden die het Verdrag van Lissabon toekent aan het Europees Parlement en de nationale parlementen; stelt zich op het standpunt dat de bedoelde maatregelen en overeenkomsten vergezeld moeten gaan van 'uitdovings'- of periodieke herbevestigingsclausules; verwerpt het gebruik van de nationale veiligheid als voorwendsel voor het ondermijnen van de grondrechten, bijvoorbeeld van het beginsel van de vertrouwelijkheid van de band tussen een advocaat en zijn cliënt; vindt dat op zo kort mogelijke termijn in het Europees recht een definitie moet worden vastgesteld van het begrip 'nationale veiligheid';

Een alomvattende aanpak om radicalisering tegen te gaan en terrorisme te bestrijden

10. beklemtoont dat economisch, onderwijs- en sociaal beleid kunnen helpen bij het bestrijden van uitsluiting en het opvangen van de gevolgen van snelle sociaal-economische veranderingen, die resulteren in grieven en frustraties, die door gewelddadige extremisten gebruikt zouden kunnen worden; dringt derhalve aan op beleid dat gericht is op het fundamenteel verbeteren van de economische en sociale insluiting, alsook op dialoog, participatie, gelijkheid, verdraagzaamheid en begrip tussen de verschillende culturen en godsdiensten;
11. vraagt de lidstaten met klem te investeren in onderwijsprogramma's die aandacht besteden aan respect voor de menselijke waardigheid, het bevorderen van gelijke kansen, het bestrijden van alle vormen van discriminatie en het bevorderen van integratie vanaf jonge leeftijd; onderstreept dat dit ook opleidingen voor onderwijzers in maatschappelijke vraagstukken en verscheidenheid moet omvatten;
12. waarschuwt dat wanneer mensen door armoede en werkloosheid niet volledig aan de samenleving kunnen deelnemen ze zich op een zijspoor gezet kunnen gaan voelen en ze zelfs extremistisch autodestructief gedrag kunnen gaan vertonen in de vorm van aanvallen op de samenleving als zodanig; vraagt de lidstaten meer te doen op het gebied van het bestrijden van armoede, het bieden van werkgelegenheidskansen, en de 'empowerment' en het respecteren van het individu;
13. onderstreept dat discriminatie en haatzaaiende uitingen in sommige gevallen tot een grotere radicalisering en geweldpatronen kunnen leiden; beklemtoont dat het antwoord in eerste instantie moet bestaan uit gelijkheid en non-discriminatie-normen, aangevuld met specifieke beleidsstrategieën voor het bestrijden van alle vormen van discriminatie;
14. vindt het zorgwekkend dat de praktijken die na 11 september ingang hebben gevonden, en met name de "profilering op basis van ras", onevenredige effecten op moslimgemeenschappen hebben gehad;

15. onderstreept dat het initiëren van samenwerking met de verschillende gemeenschappen in de afzonderlijke lidstaten, alsook het versterken van deze samenwerking daar waar deze reeds bestaat, cruciaal is voor het in kaart brengen van specifieke risico's, alsook als onderdeel van algemene deradicaliseringsstrategieën; steunt programma's die etnische en religieuze minderheden en gemarginaliseerde gemeenschappen in staat stellen een bijdrage te leveren aan het - zowel op plaatselijk, als regionaal niveau - verbeteren van hun sociaal-economische status op de middellange en langer termijn; wijst er in dit verband op dat radicalisering in de EU niet alleen bij specifieke etnische of religieuze groeperingen voorkomt;
16. onderstreept dat in elke EU-lidstaat reeds wetshandhavingsmaatregelen vastgesteld zijn voor:
- het vergelijken van de paspoortgegevens van reizigers met gegevensbanken van bekende criminelen en personen die de EU niet binnen mogen (in het kader van het systeem voor het op voorhand afgeven van paspoortgegevens (APIS));
 - het verifiëren (door de wetshandhavingsautoriteiten) van de telefoon- en reizigersgegevens van verdachten en zelfs groepen verdachten wanneer zij in verband worden gebracht met een concrete bedreiging;
 - het (in het kader van het Schengen Information System) in de gaten houden en snel arresteren en uitzetten van individuen wanneer zij een bedreiging voor de veiligheid vormen, plannen hebben om een strafbaar feit te plegen of ervan verdacht worden reeds een misdrijf te hebben gepleegd;

is van oordeel dat de wetshandhavingsautoriteiten prioriteit moeten toekennen aan het gebruik van deze mogelijkheden en hun samenwerking moeten verbeteren, onder andere door middel van gezamenlijke onderzoeksteams en bijgestaan door EU-agentschappen zoals Europol, Eurojust en CEPOL;

17. is van mening dat het bestrijden van de wapenhandel voor de EU een prioriteit zou moeten zijn in het kader van de aanpak van de zware en de georganiseerde internationale misdaad; vindt dat met name gewerkt moet worden aan het verbeteren van de mechanismen voor het uitwisselen van informatie en het traceren en vernietigen van verboden wapens; is daarnaast van oordeel dat de lidstaten zich strikt zouden moeten houden aan het gemeenschappelijk standpunt inzake het vaststellen van gemeenschappelijke regels voor toezicht op de export van militaire technologie en materieel;
18. vindt dat strikt de hand gehouden moet worden aan het acquis inzake het aanpakken van witwaspraktijken, teneinde terrorismefinancieringsstromen in een vroeg stadium te kunnen herkennen;
19. onderstreept dat personen voor wie het recht van vrij verkeer geldt bij het passeren van de buitengrenzen van de EU ook nu reeds, gedurende een bepaalde periode, of op bepaalde routes, of bij bepaalde grensposten, aan gerichte grenscontroles onderworpen kunnen worden, afhankelijk van het dreigingsniveau; dringt er bij de lidstaten op aan volledig en beter gebruik te maken van het Schengen-kader en de hiervoor

noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen, in plaats van te proberen opnieuw grenscontroles in te voeren bovenop de mogelijkheden waarover ze nu reeds beschikken;

20. herinnert eraan dat het Europees Hof van Justitie in april 2014 een streep gezet heeft door de richtlijn betreffende het bewaren van gegevens omdat het bewaren van gegevens bij het ontbreken van 'enig verband tussen de te bewaren gegevens en de bedreiging voor de openbare veiligheid' niet strookt met de waarborgen die geboden worden door het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie; onderstreept dat dit verband van cruciaal belang is, niet alleen voor de richtlijn betreffende het bewaren van gegevens, maar ook voor elke andere regeling voor het bewaren van gegevens die gericht is op het opslaan van de gegevens van personen tegen wie geen verdenking bestaat; herinnert aan de kritiek van het Hof op het ontbreken van andere beperkingen voor het bewaren van gegevens, zoals beperkingen 'in verband met i) gegevens met betrekking tot een bepaalde periode en/of een bepaalde geografische zone en/of een kring van bepaalde personen die op een of andere wijze bij zware criminaliteit betrokken kunnen zijn, of ii) personen voor wie de bewaring van de gegevens om andere redenen zou kunnen helpen bij het voorkomen, opsporen of vervolgen van zware criminaliteit'¹;
21. vraagt de Commissie het EU-PNR-voorstel formeel te toetsen aan de criteria die het Hof van Justitie in het arrest betreffende het bewaren van gegevens vastgesteld heeft; draagt zijn Juridische Dienst op uiterlijk zes weken na de aanneming van deze resolutie een vergelijkbare toetsing te verrichten; is van oordeel dat een 'algemeen surveillanceprogramma'² zoals bedoeld in het EU-PNR-voorstel niet kan worden vastgesteld voordat het Hof van Justitie zijn advies heeft gegeven over de overeenkomst tussen de EU en Canada over de uitwisseling en het gebruik van persoonsgegevens, waarom door het Parlement in november 2014 gevraagd is³;
22. onderstreept dat maatregelen voor het beperken van de grondrechten op het internet in het kader van terrorismebestrijding noodzakelijk en evenredig moeten zijn, en, met name, moeten stoelen op een geëigende definitie van terrorisme, waar het op dit moment evenwel aan ontbreekt; is daarnaast van oordeel dat het verwijderen van criminele inhoud plaats moet vinden op basis van toestemming door een rechtbank en niet op basis van particuliere 'recherche-activiteiten' van internetproviders;
23. herhaalt zijn oproep betreffende het bevorderen van het versleutelen van communicatie in het algemeen, met inbegrip van e-mail en sms-boodschappen⁴; onderstreept dat het

¹ Arrest van het Hof van Justitie van 8 april 2014 in gevoegde zaken C-293/12 en C-594/12, *Digital Rights Ireland Ltd and Seitlinger and others*, in het bijzonder de punten 58 en 59.

² SJ-0890/14, punten 63 en 64.

³ Aangenomen teksten, P8_TA(2014)0102 (25 november 2014).

⁴ Resolutie van het Europees Parlement van 12 maart 2014 over het surveillanceprogramma van de NSA in de VS, toezichthoudende instanties in verschillende lid staten en gevolgen voor de grondrechten van EU-burgers en voor de trans-Atlantische samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken (Aangenomen teksten P7_TA(2014)0230, paragraaf 107).

verbieden van versleuteling een nadelige uitwerking op de bescherming van persoonsgegevens in communicatie, commerciële en financiële netwerken, en overheids- en kritieke infrastructuursystemen zou hebben, en de deur zou openzetten voor intercepties door bijvoorbeeld criminelen;

24. herhaalt dat bij het verzamelen en uitwisselen van gegevens, waaronder door EU-agentschappen zoals Europol, altijd het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie in acht moet worden genomen en dat deze activiteiten moeten plaatsvinden in een samenhangend gegevensbeschermingskader met juridisch bindende normen voor de bescherming van persoonsgegevens, met name aangaande het beperken van de doelen waarvoor verzameld en uitgewisseld mag worden, het zo veel mogelijk beperken van de hoeveelheden gegevens die verzameld en uitgewisseld worden, informatie, toegang, het corrigeren en wissen van gegevens die verzameld en uitgewisseld worden, en de mogelijkheden van juridisch verhaal; dringt aan op snelle goedkeuring van het gegevensbeschermingspakket, waaronder door middel van goedkeuring van een algemene oriëntatie in de Raad met betrekking tot zowel de verordening, als de richtlijn, met inachtneming van de minimumnormen zoals vastgelegd in Richtlijn 95/46/EU;
25. verzoekt de lidstaten de onderlinge justitiële samenwerking middels de bestaande EU-instrumenten, zoals ECRIS, het Europees arrestatiebevel en het Europees onderzoeksbevel, te verbeteren en daarbij het evenredigheidsbeginsel en de grondrechten te respecteren; verzoekt de lidstaten daarnaast snel akkoord te gaan met alle maatregelen die in het kader van de routekaart inzake procedurele rechten voorgesteld zijn en in een volgend stadium knopen door te hakken met betrekking tot voorlopige hechtenis en detentievoorwaarden;
26. verzoekt de lidstaten in hun strafrechtssystemen te investeren, teneinde te waarborgen dat onderzoeken en vervolgingen goed, snel en met inachtneming van de mensenrechten plaatsvinden;
27. herhaalt dat het doel van onze strafrechtssystemen moet zijn mensen her op te voeden, zodat ze na hun re-integratie geen gevaar meer vormen voor de samenleving; verzoekt de lidstaten te investeren in de hiervoor noodzakelijke personele middelen; steunt deradicaliseringsinitiatieven, zoals het initiatief in kwestie van de Deense stad Aarhus;
28. vindt dat we de verleiding moeten weerstaan om, zoals in het verleden, onder inroeping van veiligheid en stabiliteit met autoritaire regimes in zee te gaan, aangezien dit kortzichtig en niet-doeltreffend is; dringt er met klem bij de EU op aan haar strategie voor de landen aan de zuidkant van de Middellandse Zee in het kader van de permanente toetsing van het Europees nabuurschapsbeleid grondig tegen het licht te houden en zich te concentreren op het verlenen van steun aan die landen die er blijk van geven onze waarden te delen en die willen hervormen;
29. roept er toe op een coherenter extern beleid te ontwikkelen dat gericht is op het aanpakken van de dieperliggende oorzaken van gewelddadige conflicten, extremisme en radicalisering, zoals armoede en onderontwikkeling, en met name de steeds groter wordende ongelijkheid in de wereld;
30. onderstreept dat de EU de politieke dialoog met de moslimwereld moet versterken,

teneinde iets te doen aan het idee (dat in het publieke debat steeds meer terrein wint) dat er een verband bestaat tussen terrorisme en de islam; herhaalt dat de EU in haar terrorismebestrijdingsbeleid primair de strafrechtbenadering moet volgen, waarbij de internationale mensenrechten- en humanitaire wetgeving als leidraad dienen te gelden, en steunt de bestrijding van radicalisering en gewelddadig extremisme; roept de EU op geen steun te geven aan repressieve trends in derde landen;

31. beklemtoont dat de projecten voor het verlenen van hulp bij terrorismebestrijding die de Commissie en de lidstaten samen met derde landen ten uitvoer leggen conform moeten zijn met de mensenrechtenwetgeving en, in voorkomend geval, de humanitaire wetgeving, met name wat de eisen inzake een correcte procesgang betreft; besluit de waarborgen en richtsnoeren met betrekking tot de mensenrechten die de EU en haar lidstaten in het kader van terrorismebestrijdingsprojecten bieden, met name in het gebied van de Zuidelijke Nabuurschap, aan een beoordeling te onderwerpen; zal een hoorzitting organiseren over parlementair toezicht op terrorismebestrijdingsmaatregelen en -wetgeving, waaraan wordt deelgenomen door parlementsleden en actoren van het maatschappelijk middenveld uit het Euro-Mediterraan gebied;
32. herinnert de Europese Dienst voor extern optreden, de coördinator terrorismebestrijding van de EU en de lidstaten eraan dat zij in het EU-actieplan voor mensenrechten en democratie van juni 2012 beloofd hebben in alle gesprekken over terrorismebestrijding met derde landen de mensenrechten ter sprake te brengen;
33. herinnert de lidstaten en de EU-agentschappen aan hun verplichtingen uit hoofde van het Handvest van de grondrechten, de internationale mensenrechtenwetgeving en de doelstellingen van het extern beleid van de EU, op grond waarvan zij geen inlichtingen mogen delen indien dat in een derde land tot mensenrechtenschendingen zou kunnen leiden en geen gebruik mogen maken van informatie die verkregen is via foltering buiten de EU;
34. kant zich fel tegen het gebruik van drones voor het buitengerechtelijk doden van mensen die van terrorisme worden verdacht, en dringt aan op meer transparantie en controles op het gebruik daarvan, waaronder middels een gemeenschappelijk standpunt van de EU ter formalisering van een wettelijk kader voor het gebruik van drones in overeenstemming met de resolutie van het Parlement van 27 februari 2014¹;
35. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de regeringen en parlementen van de lidstaten.

¹ Aangenomen teksten, P7_TA(2014)0172.